

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
समाजकार्य पारंगत (MASTER OF SOCIAL WORK) (M.S.W.)

परीक्षा : जून - २०२६

तृतीय सत्र

विषय : ग्रामीण समुदाय विकास (28TRUCD302)

दिनांक : ०१/०६/२०२६

गुण: ६०

वेळ: स. १०.०० ते दु. १२.३०

सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य. २) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (२०)

१. भारतातील विविध ग्रामीण पुनर्बांधणी प्रयोगांचे तपशीलवार वर्णन करा.
२. लोकशाही विकेंद्रीकरणाची संकल्पना लिहा. भारतातील पंचायत राजची वाढ आणि विकास सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (२०)

१. ग्रामीण समुदाय म्हणजे काय? ग्रामीण समुदायाची मूलभूत संस्था म्हणून कुटुंब ही संस्था सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
२. ग्रामीण सत्ता संरचनांना आकार देणाऱ्या राजकीय आणि आर्थिक संबंधांचे वर्णन करा.
३. ग्रामीण विकासासाठी गांधीजींचा - आर्थिक, सामाजिक, नैतिक आणि राजकीय पैलूवर आधारित समग्र दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

प्र.३ टीपा द्या. (कोणत्याही चार) (२०)

१. प्रधानमंत्री आवास योजना.
२. संसद आदर्श ग्राम योजनेची प्रमुख वैशिष्ट्ये.
३. राष्ट्रीय ग्रामीण उपजीविका अभियानाचा प्रमुख घटक.
४. राष्ट्रीय मानव संसाधन व्यवस्थापन योजनेच्या विविध उद्दिष्टांचे आणि घटक.
५. ग्रामीण समुदायाच्या गरजा
६. ग्रामपंचायतीची कार्ये.

Sub : Rural Community Development (28TRUCD 302)

Instructions: 1) All questions are compulsory 2) All Questions carry equal marks.

Q.1 Answer any one of the following. (20)

1. Illustrate in detail different Rural reconstruction experiment in India.
2. Write down the concept of democratic decentralization. Explain in detail growth and development of panchayat raj in India.

Q.2 Write in brief. (Any Two) (20)

1. What do you mean by Rural Community? Explain in detail family as basics institution of rural communities.
2. Describe the political and economic connections that shape rural power structures.
3. Discuss Gandhi's model of rural development with reference to Gram Swaraj, self-reliance, and small-scale industries.

Q.3 Write short notes. (Any Four) (20)

1. Pradhan Mantri Awas Yojana.
2. Key Features of Sansad Adarsh Gram Yojana .
3. Key Component of National Rural Livelihoods Mission.
4. Objective and component of National Human Resource Management scheme.
5. Needs of rural community.
6. Functions of Gram Panchayat.
